

๑. สรุปประเด็นสำคัญที่องค์กรปาฐก/วิทยากรแต่ละคนนำเสนอ

ชื่อองค์กรปาฐก/ วิทยากร ดร.ประกาศิต กายะสิทธิ์

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

๑. การทำงานของสสส.มุ่งเน้นการทำงานด้านสุขภาวะองค์กรรวมมากกว่าเชิงบุคคล โดยผลกระทบต่อสุขภาพมักมาจากสิ่งแวดล้อมที่บีบคั้น เรียกว่าปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและสุขภาพ โดยเฉพาะประชากรกลุ่มเฉพาะที่มีความเปราะบาง ได้แก่ คนพิการ ผู้สูงอายุ แรงงาน สตรี กลุ่มไร้สถานะบุคคล มุสลิมและสามจังหวัดชายแดนใต้ และคนไร้บ้าน
๒. กลุ่มคนไร้บ้าน เป็นผลพวง/ผลลัพธ์ของความเหลื่อมล้ำ หากมีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาาร่วมกัน ปัญหาคนไร้บ้านจะลดลงได้ โดยการร่วมกันของทุกภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง
๓. กระบวนการทำงาน สสส. กับกลุ่มคนไร้บ้าน ทำงานภายใต้ฐานความเชื่อที่ว่า การทำงานขับเคลื่อนสังคม จะทำงานด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ โดยได้ยึดหลักการการทำงานตามแนวคิดสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา หนึ่ง คือ การพัฒนาฐานความรู้ วิชาการ สอง คือ การร่วมมือกับภาคีเครือข่ายหรือภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อน และสาม คือ การทำงานในเรื่องของนโยบาย ต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน แต่การหมุนของสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา จะเริ่มจากจุดใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์นั้นๆ

ชื่อองค์กรปาฐก/ วิทยากร สุทิน เอี่ยมชิน (ลุงดำ) ผู้แทนคนไร้บ้าน

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

๑. มุมมองของสังคมต่อคนไร้บ้าน “สกปรกและขี้เกียจ”

ปัญหาพื้นฐานของคนไร้บ้านคือการขาดปัจจัย ๔ ทั้งเรื่องการไม่มีที่อยู่อาศัย ต้องนอนตากแดด ตากฝน ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ โดยเฉพาะหน้าฝน และการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพเป็นไปได้ยากเนื่องจากไม่มีบัตรประชาชน เรื่องเครื่องนุ่งห่มมีมากไม่ได้ เพราะไม่มีที่อยู่ ที่ซักผ้า ที่อาบน้ำ เพราะทุกอย่างต้องเสียเงิน ซึ่งต้องเอาไว้ซื้ออาหาร

คนไร้บ้านไม่ได้ขี้เกียจ ไม่ได้อยากมานอนกลางดินกินกลางทราย ไม่อยากนอนตากฝนตากยุง อยากจะนอนในบ้าน นอนบนที่นอนสบายๆ เหมือนทุกคน แต่เราเลือกไม่ได้ คนไร้บ้านไม่ได้มีปัญหาแค่เรื่องที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมีปัญหาเชื่อมโยงไปถึงเรื่องสุขภาพ เรื่องรายได้ ไม่มีงานให้ทำ ไม่ได้ขี้เกียจ แต่ถูกกดขี่จากนายจ้าง จ่ายค่าแรงไม่ถึง ๓๐๐ บาทต่อวัน แต่ก็ต้องอดทน

๒. การสร้างความเข้าใจ ยอมรับโอกาส และการส่งต่อโอกาสให้กับเพื่อนคนไร้บ้าน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่ศูนย์ตั้งหลักชีวิต มาอยู่ที่ศูนย์ฯ ชีวิตดีขึ้น เพราะได้รับโอกาสและได้สร้างโอกาสต่อให้กับคนไร้บ้านคนอื่นๆ เพราะเราเข้าใจความลำบากยากเข็ญของคนไร้บ้านเป็นอย่างดี

เราไม่อยากเป็นคนจรจัด แต่ถูกภาวะที่ทำให้เราต้องเป็นคนจรจัด คนไร้บ้าน แต่บางคนพอจะมีความรู้ความสามารถ มีกำลังก็จะตั้งหลักชีวิตตัวเอง และหลุดพ้นจากความเป็นคนไร้บ้านได้

เมื่อมีโอกาสแล้ว เราต้องปฏิบัติใจตัวเอง เมื่ออยู่ที่ศูนย์ฯ ก็ต้องพร้อมปฏิรูปตัวเอง ต้องรวมตัวกันและนำปัญหาที่เราพบ เสนอให้รัฐเข้ามาแก้ไข เพราะการทำงานพายเรือด้วยมืออาจจะได้ผลช้า แต่หากมีการเติมเครื่องยนต์ จะทำให้เราถึงจุดหมายเร็วขึ้น

ชื่อองค์กรปาฐก/ วิทยากร นางสาวนพพรรณ พรหมศรี

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

๑. ฐานความเชื่อในการทำงานของ มพศ. คือ เชื่อว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมีสิทธิเท่าเทียมกับคนไทยทุกคน กลุ่มคนไร้บ้านเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเช่นเดียวกับกลุ่มอื่นๆ ในสังคม เขาสามารถยืนขึ้นได้ เหมือนกับกลุ่มอื่นๆ
๒. กระบวนการทำงานของมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย เน้นการทำงานแบบเครือข่าย และใช้กระบวนการกลุ่ม โดยเริ่มตั้งแต่ศึกษาเรียนรู้ ทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคยเพื่อความไว้วางใจ พุดคุยถึงปัญหาและทางออกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้าน รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนระดับนโยบาย โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ที่คนทำงานเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับกลุ่มเป้าหมาย พุดคุยกันจนได้ข้อเสนอที่มาจากปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของพี่น้องคนไร้บ้าน เกิดเป็นศูนย์พักคนไร้บ้านสุวิทย์ วัดหนู ที่มีหลายภาคส่วนเข้ามาช่วยกัน เช่น สลัม ๔ ภาค โดยการเช่าที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่คนไร้บ้านออกค่าเช่าเอง และช่วยเหลือกันเอง คือ คนที่มีกำลังช่วยเหลือคนที่พึ่งพาตนเองไม่ได้ เช่น คนชรา เด็กเล็ก เป็นต้น
๓. การผลักดันเชิงนโยบายด้านความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของคนไร้บ้าน ใน ๒ ระดับ คือ ๑.ที่อยู่อาศัยระยะผ่าน เพื่อให้คนไร้บ้านเข้าถึงได้ง่ายขึ้น พร้อมกับการพัฒนาศักยภาพของคนไร้บ้าน และ ๒.ที่อยู่อาศัยที่มั่นคง
๔. การผลักดันเชิงนโยบายด้านสุขภาพ เรื่องกองทุนรักษาพยาบาลคนไร้บ้านที่ไม่มีบัตรประชาชน เนื่องจากการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพของคนกลุ่มนี้เป็นไปได้ยากมาก

ชื่อองค์กรปาฐก/ วิทยากร นางสาวกนิษฐา ปรีชาพิชคุปต์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการพอช.

สรุปประเด็นสำคัญที่นำเสนอ

๑. บทบาทการพัฒนาของพอช. คือ การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยการจัดการของชุมชน และเชื่อมประสานการทำงานและทรัพยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดนโยบายต่างๆ เช่น สวัสดิการที่อยู่อาศัย การแก้ไขปัญหาที่ดินในชนบท ระบบการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย เป็นต้น
๒. การพัฒนารูปแบบ/เครื่องมือ/ต้นแบบที่เป็นรูปธรรมความสำเร็จจากทุนของพอช. เพื่อนำเสนอและผลักดันเป็นนโยบายที่สามารถนำไปขยายผลต่อไป

๒. ประเด็นสำคัญที่มีการอภิปรายในหัวข้อนี้

จากกรณีคนไร้บ้าน มีข้อสรุปจากการแลกเปลี่ยนดังนี้

- การยอมรับและเข้าใจในความหลากหลายของคนและกลุ่มคน ซึ่งมีปัญหาและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน
- กระบวนการมีส่วนร่วมที่ดี ทำให้เกิดการยอมรับ มีความเป็นเจ้าของ เกิดเป้าหมายร่วมที่ตรงกัน ทำให้กระบวนการแก้ปัญหาไปได้ไกลขึ้น มากขึ้น

๓. ข้อเสนอแนะที่ได้จากที่ประชุมในหัวข้อนี้

- ควรใช้โอกาสช่วงปฏิรูปประเทศไทยนี้ ในการแก้ปัญหาการพิสูจน์สิทธิความเป็นคนไทย เพื่อการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและสุขภาพ ซึ่งจะช่วยให้คนไทยเข้าถึงสิทธิพื้นฐาน
- ต้องมีมาตรการรองรับเด็กในสถานสงเคราะห์ที่ถึงเกณฑ์ที่ต้องออกจากสถานสงเคราะห์ ที่มีโอกาสกลายเป็นคนไร้บ้าน